

TEGEN DE KWAKZALVERI

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Opggericht 1 Januari 1

GROOT LEF

Men moet maar durven. In een artikeltje in de Zwolse Courant is het optreden van „de vermaarde gebedsgenezer” Johan Maasbach aangekondigd, waarbij..... het Maandblad tegen de Kwakzalverij werd aangevoerd als ondersteuning van een van 's mans activiteiten.

Wat nu is het geval?

In het juli-augustus nummer van het Maandblad tegen de Kwakzalverij maakten wij melding van „een merkwaardig bericht”, dat een verslaggever van Trouw vond in het blad van de Pinksterevangelist Johan Maasbach, Nieuw Leven. Dit blad adviseert zijn lezers om doekjes naar Maasbach te sturen. „Daar zouden bijbelse wonderen mee gebeuren. Al jaren sturen mensen zakdoeken naar Maasbach waarover hij dan bidt”. „Het is de evangelist niet vreemd om zijn handen op honderden doekjes te leggen of ze met zich mee te dragen en er voor te bidden”, aldus Nieuw Leven. Het blad maakt een vergelijking met bijbelse tijden. De zweetdoeken van de apostel Paulus werden gebruikt om ze op zieken te leggen, die er gezond door zouden worden.

Dat van doekjes waarover Maasbach heeft gebeden een wonderbaarlijke genezende kracht zou uitgaan..... wij geloven er eerlijk gezegd, geen snars van. Maar wij hebben dit bericht uit Trouw aangehaald om aan te tonen hoe ook bij gebedsgenezing al de „genezing op afstand” kan worden gepraktiseerd — net als bij andere vormen van kwakzalverij. Wij willen gaarne erkennen dat het gebed voor de gelovige een bron van kracht kan zijn, in het bijzonder bij ziekte, maar dat die kracht zich zou laten overdragen op doekjes wil er bij ons niet in. En daarom noemden wij het bericht „merkwaardig”.

En dat woord leek ons voldoende commentaar.

Het is dan ook gewoonweg brutaal om te durven stellen dat ons blad, „dat zo fel te keer gaat tegen het ongeoorloofd uitoefenen van de geneeskunst” nu geschreven zou hebben dat er „zo'n heilzame werking zou uitgaan” (van die doekjes) dat menigeen genezen wordt”.

Maasbach beweegt zich geregeld op de rand van het onbevoegd uitoefenen van

LEDENVERGADERING UITGESTELD

De voor november aangekondigde ledenvergadering heeft het bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij helaas moeten uitstellen. Voorzitter dokter A.P.N. de Groot is voor een operatie in een ziekenhuis opgenomen. Intussen zijn de bestuursleden bezig met de voorbereiding van een beleidsnota. Daarover hoort u spoedig nader. Uiteraard staat het bestuur altijd open voor ideeën van lezers om te komen tot een slagvaardige bestrijding van de zich thans meer dan ooit manifesterende kwakzalverij, ook al verbergt deze zich vaak achter een bedriegelijke camouflage.

„Zienswijze” moest weer eens zo nodig het publiek in verwarring brengen

Daar moest dan een hele zondagavond aan worden besteed: een spiritistische vertoning met het medium Rosemary Brown. En daaromheen niet die kritische geest, die men mag verwachten, wanneer een medium als de tv met zulk een onderwerp de huiskamers binnendringt van goedgeelovigen, van angstigen, van zoekenden, van treurende, die een lieve dode zo graag weer in het leven terug willen roepen. Niets daarvan, veel praat waaraan al die mensen bijzonder weinig hebben, intgendeel, een sfeertje dat niet anders dan tot spiritisme kan opwekken. Het spiritisme dat in de bijbel al werd gevonnist en dat in de loop der jaren heel wat mensen op de grens of over de grens van de geestelijke ontreding heeft gevoerd.

En dan wordt er over gediscussieerd in vage, verwarrende termen die de leek nog verder van huis brengen Met bijtende sport schreef dan ook Gerrit Komrij in NRC Handelsblad:

De pseudo-deskundigen gingen op alles

de geneeskunst maar met deze doekjes maakt hij het al te bont: wie ziek is moet naar de dokter gaan en het zou hoogst onverantwoord zijn om te stellen, dat men met een doekje waarover Maasbach heeft gebeden genezing zou kunnen vinden.

Vraag: Hoe zou zo'n berichtje nu in de Zwolse Courant terecht komen? Heeft de redactie, die op haar vingers kon natellen, dat zoiets nooit in het Maandblad tegen de Kwakzalverij kan hebben gestaan een door de Pinksterbeweging van Maasbach verstrekt bericht soms niet kritischer bekeken? Altijd goed doorlezen, wat U naar de zetterij doorgeeft, heren! En schrappen wat U verdacht of onjuist voorkomt. En anders maar eens informeren bij de Vereniging tegen de Kwakzalverij over die doekjes!

heel serieus in, zoals het kermisexploitanten betaamt. De predikant De Roos scheef er zich niet één seconde over te verbazen dat mijn neefje dat zo sympathiek tal van wijsjes ontlokt aan de mandoline, en u talentvolle broertje dat pijpt en vedelt dat het een lieve lust is, geen enkele kans om het hiernamaals maken De kabbalist Van Praag maakte er vooral een occultistisch schiet- en ballentent van door ons ondermeer met veel smaak te vertellen van een mediamieke chirurg, die midden in een operatie zijn boodschap „doorkreeg” De Van Praag gaat gebukt, hangt werkelijk scheef onder de last van zijn doorgezaaide weesmeiden

Beethoven zelf echter, zo bleek aan het slot, had de laatste 149 jaar allermacht weinig opgestoken, muzikaal gezien

Aldus Gerrit Komrij over de uitzending gewijd aan de Engelse weduwe Rosemary Brown, die al jarenlang oude Duitse componisten uit het hiernamaals „doorkrijgt” Zoals Liszt en Beethoven

In het Algemeen Dagblad vonden wij er

VERVOLG OP BLZ. :

Wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeyenis is KWAKZALVERIJ

BLZ. :

RVOLG VAN BLZ. 33

ensie, waaruit bleek dat het een „zwarte
nd was maar wel boeiend”. De recen-
t vond wel dat hij uitstekend was ge-
ormeed (wij delen die mening niet)
ar hij oordeelde toch, dat de mensen,
Jack van Bellen om zich had verzameld
over de zaak na te praten ook niet
t zulke overtuigende argumenten kwa-
n dat je voor de ene kant (waar) of
andere kant (onwaar) kon kiezen

„Gisteren sprak ik Beethoven”

IS OVERIGENS wel de nodige publi-
eit aan deze Rosemary Brown gegeven.
er is al een boek over haar op de markt
der de titel „Gisteren sprak ik Beet-
ven”, uitgegeven door Strengholt te Bus-
m. Het is al eerder bij Ankh-Hemmes
Deventer verschenen als „Componisten
rijven voort”. Rosemary Brown is be-
ald geen nieuweling in het spiritisme.
s jaar geleden reeds liet Phonogram een
ammofoonplaat uitkomen met door Ro-
mary Brown opgetekende muziek als
volg van haar spiritistische contacten
et Liszt, Chopin, Beethoven, Grieg. Liszt
haar zelfs behulpzaam wanneer Rosema-
Brown in de Londense supermarkt
odschappen doet. Sneller dan de kassa-
kent hij dan uit hoeveel zij voor haar
odschappen moet betalen. Prof. Ten-
aeff gaf er destijds voor Phonogram een
itvoerige toelichtende tekst bij — waar
verigens niemand veel wijzer van werd.
n De Volkskrant uitte Ineke Jungschleger
ch zeer kritisch over deze spiritistische uit-
nding van „Zienswijze”. Zij besteedde
ogal wat aandacht aan wat de pianist
ouis van Dijk zei over de muziek van
osemary Brown. Hij legde namelijk, al-
us Ineke Jungschleger in De Volkskrant,
recies uit op welke punten de verschil-
nde composities overgaan in broddel-
erk waar de componisten zich bij hun le-
en voor geschaamd zouden hebben.

Kwaliteit van het levensteken

OUIS VAN DIJKS vraag: Waarom
oen een aantal overledenen een medium
o verschrikkelijk veel moeite om muziek-
ukken te produceren die aanzienlijk min-
er van kwaliteit zijn dan wat ze ons als
ormale erfenis nagelaten hebben?” werd
oor de verzamelde deskundigen onder lei-
ng van Jack van Belle afgedaan met het
itwoord dat het de overledenen er om
iat teken van leven te geven om ons te be-
lijzen dat het niet ophoudt met de dood.
e kwaliteit van dat levensteken zou hun
et kunnen schelen. De professoren als
en haeff weten er altijd wel een mouw
n te passen als het gaat om het leven na
dood. Van Praag deinst niet terug voor
ige bezwerende teksten betreffende het
osmisch rollenspel” en adstrueert dat
et de ervaringen van weduwen van ben-
nde Nederlandse wetenschappers die

hij uiteraard niet met name wil noemen.
Het komt er volgens deze hoogleraar op
neer dat er ook in Nederland een club van
overledenen rondwaart die zich collectief
willen manifesteren om ons te bewijzen dat
ze er nog zijn. Waarom collectief? Zeker
omdat het modern is. Dr. Pieter Vroon, de
Leidse psycholoog, die zojuist een boek
heeft laten verschijnen onder de titel
„Weg met de psychologie” vond het niet
onwaarschijnlijk dat de bron van de muz-
iek binnen in Mary Brown zit: een uit-
zonderlijk gebruik van kennis die in de
vroege jeugd onbewust is opgeslagen in
de hersenen, of misschien zelfs van ge-
erfde gegevens waarnaar de laatste tijd
onderzoek gedaan wordt

Hij had het over een „erfelijkheidsemmer”
waar van alles in zit, maar de deksel zit er
nog op, en over gedragsgenetica Het be-
driegelijke van Zienswijze is aldus nog
steeds de televisiecritica van De Volks-
krant, dat er altijd een heleboel voorge-
toerd wordt dat op wetenschap lijkt of
ook echt uit een wetenschappelijke hoek
komt, maar dat er nooit een gedachte fat-
soenlijk wordt uitgelegd. Zodat dus de
kijker nog net zo wijs is als vóór de uit-
zending.

Om de nodige publiciteit aan deze te-
levisie-vertoning te geven was tevoren een
persconferentie gehouden, waarover Hein
Steehouwer in Haarlems Dagblad uitvoerig
berichte. Daar werd de film vertoond van
het optreden van Rosemary Brown waar-
in de paragnost Gerard Croiset vergelij-
kingen maakte met zijn eigen manier van
magnetiseren en de journalist Steehouwer
bleek diep onder de indruk. Hij toonde
zich helemaal niet te spreken over kritische
vragen van de musicologen „kennelijk
in de hoop dat het hele verschijnsel Rose-
mary Brown eens als bedrog zou kunnen
worden ontmaskerd”

UIT HET POSTZEGELALBUM

Deze postzegel gaven de Zweedse poste-
rijen in 1966 uit, zestig jaar na de toeken-
ning van de Nobelprijs aan de Franse
scheikundige Moissan, de Italiaanse onder-
zoeker Golgi en de Spaanse medicus
Ramon y Cajal. Alle drie hebben baan-
brekend onderzoek gedaan naar de bouw
van het zenuwstelsel.

Schadelijke stoffen in cosmetica

ONLANGS PUBLICEERDE HET
vrouwenblad Viva een artikel over scha-
delijke stoffen in cosmetica. Nuttige voor-
lichting ongetwijfeld, dit artikel, geschre-
ven door Els de Boer te Avenhorn. Het
opnemen van het artikel had echter wel
een staartje, vertelt Els de Boer in het or-
gaan van de Ned. Vereniging van Journa-
listen, „De Journalist”.

Slechts enkele dagen later (n.l. na de
verschijning van het nummer van Viva
met het kritische artikel, red. MtdK) ver-
scheen een woedend memo op het bureau
van hoofdredactrice Jet den Blanken. Via
dit memo vroeg de „baas” (tijdschriftdivi-
sie-directeur van de Ver. Nederlandse Uit-
geverijen, VNU, Dick Hendrikse) zich af,
of Viva werkelijk van plan was ook de
laatste adverteerders de laan uit te sturen.

Zou de directrice van de VNU haar zin
krijgen dan moet blijkbaar goede informa-
tie ten gunste van de volksgezondheid on-
der tafel worden gespeeld omdat er grof
geld te verdienen valt aan adverteerders
van cosmetica. Vraag aan divisie-direc-
teur Hendrikse (en wij hopen dat hoofd-
redactrice Jet den Blanken van Viva dit
hem duidelijk heeft laten blijken): Wat is
belangrijker, de goedgevulde portemon-
nee van de VNU of de volksgezondheid?

Westerkamp uit Siddeburen alias Peter Rabindra

„NEDERLANDS GROOTSTE TELE-
PAATH”, hypnotiseur en helderziende is,
als men op aanplakbiljetten, die men bij
tijd en wijle in het Noorden des lands kan
zien mag geloven, een zekere Peter Ra-
bindra. Klaas van Wier van het dagblad
de Noord Ooster ging op hem af.

De man van het zesde zintuig blijkt
Westerkamp te heten, in Siddeburen te
wonen en handelaar te zijn in radio's en
t.v.'s. In de Groningse Trompstraat houdt
hij spreekuur, maar helaas komt men niet
aan de weet wat daar behandeld wordt.
Westerkamp alias Peter Sabindra geeft in
een gesprek hevig af op de kapitalistische
wereld, maar hij berekent wel voor een
consult 50 gulden. Echter, legt hij uit, al-
leen aan de bezittende klasse. In Gronin-
gen gaat hij optreden in het najaar en het
zal een avond worden „waar het vuur uit
de grond komt”, aldus telepaat Weste-
rkamp alias Rabindra.

Verslaggever Klaas van Wier bleek ove-
rigens diep onder de indruk van de ogen
van de wonderdoener. 's Mans ogen brach-
ten dit „bijzondere” te weeg. Het waren
niet de ogen van een warme bakker of
van een modale radio- en tv-handelaar.
Nee, ze waren snel en afwisselend. Van de
goedheid zelve plotseling overschietend in
een regen van vonken. Ze bleven ons door-
dringend in de gaten houden”.

KWAKZALVERIJ IS IN NEDERLAND EEN WIJDVERBREIDE KWAAL

Boek van Paul van Dijk biedt gegevens over 800 Kwakzalvers

„ALLE INZICHT en kennis van de tegenwoordige biologie worden volslagen genegeerd ten gunste van Yin, Yan, Mazdanan of Hahnemann. Ieder zoekt zich een punt buiten de kosmos van waarneembare feiten en beweegt van daaruit zijn wereld”.

Deze twee zinnen lichten wij uit een uitvoerige bespreking van dr. A. J. Dunning in Elsevier's Magazine van een onlangs bij de uitgeverij Ankh-Hermes te Deventer verschenen boek „Geneeswijzen in Nederland”, geschreven door Paul van Dijk.

Een duur boek, het kost u 39,50. De arts Paul van Dijk heeft, samen met medewerkers van de Erasmus Universiteit te Rotterdam een soort inventarisatie opgemaakt van alles wat er in ons land aan niet-officiële geneeswijzen bestaat. Eenvoudiger gezegd: hij heeft de verschillende vormen van kwakzalverij opgetekend.

Men heeft niet geschroomd daarvoor enig werk te verzetten. Zo werden er niet minder dan 150 interviews gemaakt en gegevens van 800 kwakzalvers en hun methoden vermeld. Elke groep, elke beweging, elke methode wordt echter zonder vooroordeel, ook zonder enige critiek vermeld.

Waar de heer Dunning kennelijk van geschrokken is is de omvang van deze „alternatieve geneeskunde”. Het is niet zomaar een randgeneeskunde maar zij speelt een belangrijke rol. Arts Van Dijk schat het aantal consulten van kwakzalvers van alle kleur en smaak op niet minder dan zeven miljoen per jaar! Een zeer hoog cijfer, hoger ook dan de schattingen die de Vereniging tegen de Kwakzalverij de laatste tijd ten dienste stonden. Misschien echter is Van Dijk, die alle critiek blijkbaar op zij zette en er voor pleit om te komen tot een universitair onderzoek naar het nut van deze geneeswijzen — of dat nooit eerder is geschied! — toch te veel beïnvloed door alle kwakzalvers die hij heeft gesproken en komt hij zo onwillekeurig toch tot te hoge schattingen. Laten wij het hopen!

Dat het er veel zijn staat echter boven elke twijfel en het is treurig dat de overheid blijkbaar niet van plan is daartegen iets te doen.

Dr. Dunning is bevreesd dat een z.g. universitair onderzoek naar de waarde van al die alternatieve geneesmethoden niet veel zal uitwerken. „De alternatieve geneeswijze heeft geen behoefte aan objectieve toetsing in maat en getal, de universitaire geneeskunde gaat van een ander model uit, en Oost en West zullen elkaar nooit ont-

moeten, tenzij bij de rechter, als er ongelukken zijn voorgevallen”, aldus Dunning.

Geen paranormale piloten

Voor „de liefhebbers” geeft Dr. Dunning in Elseviers Magazine nog enige bijzonderheden over de wereld van de kwakzalvers, die ons voor een goede kennis van zaken nuttig schijnen hier even te worden herhaald.

„De organisatie van paranormale genezers telt 66 leden die hun brevet pas krijgen na vijf genezingen en een kritische blik van twee helderzienden. Het verbaast hem overigens dat er zo weinig paranormale piloten en beleggingsadviseurs zijn.

Er zijn ongeveer 500 magnetiseurs werkzaam die f 10 per consult mogen vragen, de helft van het particuliere huisartsentariaf. Zen-macrobiotiek kan syfilis, sommige carcinomen, haaruitval en hartaandoeningen genezen en de kuur duurt tien dagen tot een heel leven. Ruim honderd Nederlandse artsen beoefenen de acupunctuur met een diploma, tegen twintig beoefenaars van celtherapie. Iriscopie kan in twaalf zaterdagsmiddagen geleerd worden, zelfs al met een kandidaatseamen medicijnen en Mellie Uyldert geeft een tweejarige cursus medische astrologie. Dan zijn er nog Rozekruisers, gebedsgenezers, kruidendokters, neurale-therapeuten, masseurs van wervelkolom en bindweefsels, yoga-behandelingen en nog veel meer recepten uit de wonderkeuken van de andere geneeskunst.

Wat opvalt bij de adressenlijst is de recente datum van oprichting van vele stichtingen en verenigingen, het kleine aantal leden en het grote aantal organisaties werkzaam op één enkel terrein. Dat wijst op een sektarische lappendeken waarbij de verkaveling van protestants Nederland nog maar kinderspel is”, aldus dr. Dunning.

Wij willen hierbij nog wel even herinneren aan een artikel, dat de arts Paul van Dijk onlangs schreef voor de bladen van de Brabant Pers en dat al evenmin getuigde van een kritische geest ten opzichte van de kwakzalverij. Integendeel, hij bleek aan de „genezing op afstand” te geloven en hechte geloof aan de „buitenzintuigelijke” diagnose.

Wij hebben toen reeds commentaar geleverd op deze jonge arts, „die gelooft in wat rijke verbeeldingskracht van onbevoegden hem voorschotelt” (Aprilnummer 1976 Maandblad tegen de Kwakzalverij, blz. 16)

Voor briefje v. 1000 frank helpt men Belgen van 't roken af

„DE NEURALTHERAPEUT” Hermann Michel, een 150 kilo zware Zwitser, 60 jaar oud, heeft in België een winstgevend zaakje opgebouwd. Voor een briefje van duizend frank (circa 75 gulden) helpt hij de mensen van het roken af.

In het Nieuwsblad van het Zuiden vonden wij een uitvoerige reportage over de „neuraltherapeut”, die vroeger in variété-voorstellingen optrad als de hypnotiseur Hermano, maar daar „armelijk” is uitgestapt „toen het bedrijf verslapte”. Er zat meer brood in de „neuraltherapie”. Hij komt sinds anderhalf jaar naar België, nadat een Belgische fabrieksdirecteur zich bij Michel in het Zwitserse Kirchtal had laten behandelen. De directeur gaf het roken op en was zo enthousiast dat hij in zijn woonplaats Schilde bij Antwerpen anderen overhaalde om zich eveneens te laten behandelen. Dat comiteetje heeft de Zwitser naar België laten komen en toen de zaak eenmaal smeuijg was verhaald in de Gazet van Antwerpen kwamen er twee a drieduizend mensen op de zitting van Michel. Er moesten wachtlijsten worden aangelegd.

Vorig jaar december was er al sprake van 8000 behandelenden.

In Hannover in Duitsland heeft Hermann Michel een deel van het personeel van een grote chocoladefabriek „behandeld”.

Deze actie, waarvan de opbrengst voor een Duits liefdadig werk bestemd was, had een grote weerklank in de Duitse pers. 's Anderendaags heeft hij in de studio van de Norddeutsche Rundfunk een interview toegestaan, dat dan weer een grote toeloop veroorzaakte tot een zitting in het naburige Engelbostel... Zo werkt dus het publiciteitsmechanisme in het voordeel van bijvoorbeeld een „neuraltherapeut”, als een industriële onderneming het goede doel (lees: liefdadig werk) aangrijpt om personeel te paaien met een voor hen gratis (immers voor rekening van het bedrijf) optreden van een anti-rook-magier, wiens succes is verzekerd. Is dat niet in de vorm van metterdaad bereikte beteugeling van het roken, dan is het wel in de vorm van amusement voor de niet „vatbare” werknemers. En de gulle werkgever zit in elk geval goed. Evenals de gewiekste „neuraltherapeut”, die langs deze weg aan overtuigingskracht wint.

Zaal ziet blauw van de rook

In HET NIEUWSBLAD voor het Zuiden lezen wij ook hoe zo'n vertoning van de

**LEDEN,
WERFT LEDEN!**

VERVOLG VAN BLZ. 35

neuraltherapeut in de Belgische plaats Schild onder de hoede van het daar nog altijd bestaande comité in zijn werk gaat. Men leze slechts het slot van het boeiende relaas van Wim de Leeuw in het Nieuwsblad van het Zuiden.

De cafézaal van „Eikelspark” te Schild is blauw van de rook, de asbakken op de tafeltjes zitten barstensvol peuken. Overeenkomstig de uitnodigingen van het Comité komen de „cliënten” van meneer Michel met de regelmaat van de klok in groepen van circa tien personen binnen. Bij binnenkomst wordt hun door madame Dieltiens een van een handtekening van Hermann Michel voorzien drukwerk uitgereikt. Daarin staat letterlijk o.m.: „U is zover dat u het roken wilt opgeven. Het is me een genoegen u hierbij behulpzaam te zijn. Door mijn methode kan de kwaal van het roken met een enkele behandeling overwonnen worden. Mijn arbeid bestaat erin, dat ik u op het punt terug breng, waar u was voor u gerookt hebt. Ik geef u de vrijheid terug. U kunt weer neen zeggen. U is niet meer de slaaf van de sigaret”.

En dan verder: „Daar u echter absoluut vrij is, zoudt u — op eigen wens — te allen tijde weer terug kunnen beginnen te roken. De uiteindelijke beslissing ligt dus bij u”. Vervolgens vraagt de „neuraltherapeut” om medewerking van de „cliënt”, die hij verklaart nodig te hebben gedurende de eerste 8 dagen”. Het blijkt dat het erom gaat dat de behandelde zelf zorgt dan geen sigaretten voorhanden te hebben, waar hij die tot dan toe „automatisch” wist te vinden.

Is dat geen moordende psychologie? De „neuraltherapeut” kan nooit falen, want de „uiteindelijke beslissing” ligt altijd bij de man of vrouw zelf, die toch weer een sigaret opsteekt. De „behandeling” zelf bestaat uit wat strijkersmanualen, niet onbekend in de wereld van de magnetiseurs.

Een drukwerkje van het comité

Het comité doet er nog een schepje op met de verstrekking van een op eigen naam gesteld drukwerkje, gesteld onder het mom van „Drie goede redenen om met roken op te houden” (roken is schadelijk, hinderlijk en duur), dat dan leidt

De nieuwe Oranjekalender is verschenen

Een uitgave in kleuren van Pro Juventute. De opbrengst komt ten bate van het kind dat extra zorg nodig heeft.

Hulp een kind aan een kans
30

wenst toezending van

a. .... (aantal) Oranjekalenders 1977 met **Nederlands** calendarium en/of

b. .... (aantal) Oranjekalenders 1977 met **viertalig** calendarium: Engels, Frans, Duits en Spaans.

Beide soorten à f. 5,95 (verzendkosten f. 2,— extra).

Postgiro 517400
Kalenderactie Pro Juventute
Postbus 7101 - Amsterdam
Telefoon (020) 790949

Bestelbon

Naam _____

Adres _____

Woonplaats _____

tot „U die door Hermann Michel van het roken werd bevrijd, kunt uw vrienden een dienst bewijzen, waarvoor zij u steeds dankbaar zullen zijn. Een betere gezondheid, een gelukkiger leven, een jaarlijkse besparing van meer dan 10.000 fr. kunt u hun schenken door hun deze kaart te overhandigen”. En op de achterkant daarvan kan dan ingevuld worden wie „wenst uitgenodigd te worden tot de volgende zitting van de h. Michel”.

Michel houdt in „Eikelspark” zitting in de huiskamer, die grenst aan het café. Bij de deur staat een grote plastic wasmand, waarin zij, die in Hermann Michel geloven, hun resterende tabaksartikelen kwijt kun-

nen. De meesten hebben het daar zo druk mee, dat zij — helaas — het ouderwetse, ingelijste mozaïek van ingelegd parelmoer niet zien, waarop te lezen staat:

„Geloofd zij Jezus Christus, Amen”. Zonder vermelding van, bijvoorbeeld,- een Zwitserse neuraltherapeut!

De gerant van „Eikelspark” zelf rookt al vijf jaar niet meer. „Maar bij hem ben ik nooit geweest”, zei hij me.

„Ge moet een wil hebben, dan hebt ge hem niet nodig”, knikte een serveerster in de richting van de zijkamer, terwijl ze een blad vol lege Trappistenglazen op het buffet neerzette, besluit Wim de Leeuw in het Tilburgse Nieuwsblad van het Zuiden.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; J. Noord te Amsterdam, Hemonystraat 11, **Wvd.Penningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** b.d. te Haarlem; P. H. A. Poll, **Dierenarts** te Zeist; Mr. J. D. van den Berg, **Vice-President Arrondissements-Rechtbank** te Arnhem; J. E. Buijer **Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid** b.d., 't Harde; P. L. Stal, **Arts** te Hilversum; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle **Apotheker** te 's-Gravenhage; Adviserend bestuurslid: S. Lelie, **Arts Geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid** in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Waarnemend penningmeester: J. Noord, Hemonystraat 11, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging **32237** te Amsterdam. Gem. Giro **K 1672**.